

ZA NEKAJ VEČ NA DAN
2c "GLA" PO POŠTI NA DOM (izvzemli sobo praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

Tel: CHelsea 3-1242

No. 3 — 3. V. 3 — VOLUME LIII. — LETNIK LIII. NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 4, 1945 — ČETRTEK, 4. JANUARJA, 1945

A WAR HALF WON... IS NOT VICTORY!

Buy EXTRA WAR BONDS

7. ARMADA SE JE UMAKNILA

Nemci so pričeli s silno močnimi napadi na fronti ameriške sedme armade in Amerikanci so morali opustiti na 55 milj dolgi fronti vse kraje, ki so jih zavzeli v Nemčiji; tretja armada generala Pattona pa je napredovala pet milj v južni nemški bok v Belgiji.

Največje izgube je imela 7. armada na svojem desnem krilu, kjer je držala nemško ozemlje 20 milj dolgo in pet milj široko. To ozemlje pa so morali Amerikanci zapustiti "vsled razvojev drugje."

Armada generala Patcha je zasedla novo črto za reko Lauter, južno od meje porenske Bavarske, kjer se nadaljujejo boji.

V Harz pogorju so Nemci podaljšali svojo črto do Reipertsvillerja, 21 milj jugovzh. od Saargueminesa in osem milj južno od močne trdnjave Bitche v Maginotovi črti.

Ker so se Amerikanci umaknili, ne drže več nemškega ozemlja, razun oporišč pri Saarlauternu ter višje proti severu okoli Aachen.

Pripomba "vsled razvojev drugje", vsled katerih Amerikanci niso mogli držati Wissemburga in Saargueminesa, najbrže misli na velike boje v Belgiji, kjer so Nemci zbrali 20 divizij in med njimi polovico oklopnih.

Dvajset divizij šteje okoli 200 tisoč vojakov in feldmarsal v Rundstedt je moral poseči globo v svoje rezerve, ker je, odkar je 16. decembra pričel svojo veliko ofenzivo, izgubil okoli 60.000 vojakov, ali šest divizij. V istem času je bilo razbitih 400 nemških tankov in v velike izgube je imelo nadaljnjih 11 divizij.

Zadnja poročila s fronte naznanjajo, da pošiljajo Nemci zadnjega moža in zadnjo puško v Belgijo, da obdrže ozemlje, ki so ga zavzeli, ne glede na ceno, ki jo bodo morali plačati.

Sovražnik tudi pred tanki generala Pattona zbira močno armado in silno ojačujejo pridobljene postojanke. General Patton pa je tudi poslal v boj silno močno armado, ki ne prestopa prodira proti severu v nemški bok. Severno od Bastogne je včeraj Pattonova armada zopet osvojila sedem vasi.

Berlin poroča, da se bijejo silno vroči boji okoli Bastogne, kjer imajo Amerikanci osem divizij, med njimi štiri oklopne ter da so izgubili 100 tankov. Nemci tudi trdijo, da so imeli Amerikanci od 16. decembra 50.000 izgub, med njimi 24.000 ujetih.

Kot naznanjajo poročila s fronte, so prišli Amerikanci pod artilerijski ogenj v južnem delu Luksenburške blizu La-trebois in da sta 26. in 35. ameriška infanterijska divizija nekoliko napredovali južno in jugozapadno od Wiltza, 9 milj vzhodno od Bastogne.

TREBA JE DAROVALCEV KRV!

Plasma KROVEGA KRIŽA rešuje življenja in je naš največji vojaški in moralni heroj. — Toda potrebni so še na tisoče darovalcev krvi. Dajte svoj krvni dar rešiti življenja.

Nemci udarjajo Budimpešto

Nemci so včeraj s svojo protiofenzivo, ki ima namen osvoboditi nemško in madžarsko posadko v Budimpešti, zavzeli več krajev ob južnem bregu Donave.

Rusko radijsko poročilo naznanja, da so bili nemški napadi jugovzhodno od Komaroma, 45 milj severozapadno od Budimpešte odbiti, nato pa pravi:

"Za ceno težkih izgub na mostu in vojnem materialu je sovražnik zavzel nekaj obljubljenih krajev ob južnem bregu Donave."

Poročila ne navajajo imen zavzetih krajev, omenjajo pa veliko število sovražnih tankov in infanterije. Rusko poročilo, ki je bilo izdano včeraj dopoldne pravi, da je bilo razbitih 50 nemških tankov in da je bilo ubitih več tisoč Nemcev.

Rusko poročilo tudi naznanja, da je druga ukrajinska armada maršala Malinovskega, ki prodira proti Lucencu na Slovaškem blizu madžarske meje, zavzela Sacher, samo kakor pol milje jugovzhodno od Luceneca.

Severozapadno od Budimpešte so Nemci pričeli prvi večji protinapad, odkar so se v oktobru spustili v velik tanečni boj pri Debrecinu in so bili poraženi. S temi hoče tudi nemško vrhovno poveljstvo potrditi vesti iz Berlina, ki pravijo, da je nemška armada še vedno toliko močna, da more ob istem času vdoriti na vzhodu in zapadu.

Da bi Nemci v resnici namestili osvoboditi Budimpešto, je komaj mogoče domnevati, ker je prenevarno podjetje; najbrže hočejo samo pridobiti na času, da zgradijo utrdbne pred Dunajem. Ravno tako bodo skušali dobiti kar največ armade iz Jugoslavije in jo bodo vrgli proti prodirajoči rdeči armadi.

Po budimpeštanskih ulicah se nadaljujejo boji, v katerih hočejo Rusi pobiti vse Nemce. Rusi naznanjajo, da so včeraj zopet zavzel 167 ulic na obeh straneh Donave in imajo sedaj že v posesti 1062 ulic.

Kot poroča United Press, Nemci priznavajo, da so izgubili predmestji Rakosszentmihaly in Sasalom. Moskva poroča, da je rdeča armada zasedla glavni park v Pešti in je dospela na Rudolfov obrežje blizu poslanske zbornice. Utrjeno vseučilišče je obkoljeno in Rakoczijska ulica je v plamenih.

Nemci naznanjajo, da je ruska artilerija povzročila veliko škodo okoli kraljeve palače in da je opatija kronanja deloma porušena.

V šestih dnevih so Nemci in

PETER BO PRIZNAL MARŠALA TITI

Neko poročilo iz Londona naznanja, da bo jugoslovanski kralj Peter v teku 48 ur pristal na to, da bo maršal Tito sestavil novo vlado, dosedanjim ministrski predsednik dr. Ivan Šubašić pa bo vnanji minister v novi vladi.

Kralj Peter bo tudi pristal na to, da je do ljudskega glasovanja v Jugoslaviji postavljeno regentstvo.

Petru ne preostane drugega, kot da ostane v zamejstvu, dokler ne bo ljudsko glasovanje odločilo, da bo v Jugoslaviji monarhija ali republika. Kakor vse kaže, se bo jugoslovanski narod izrekel za republiko.

ČRNI TRG V ITALIJI

Povprečna italijanska družina mora kupiti najmanj 60 odstotkov svojega živeža na črnem trgu.

Vojni poročevalce Winston Burdett pravi o tem:

"Mnenje, da samo bogati kupujejo na črnem trgu in da so za take razmere odgovorni, ni resnično. V Rimu mora vsako, bogat ali reven, kupovati na črnem trgu, ako hoče jesti."

Poročevalce pravi, da je pol-drugoletno vojevanje na italijanski zemlji popolnoma premenilo navade glede jedi. Makaroni, ki je bila narodna jed, so samo še razkošje in meso, kuretnina in sardje je izginilo z mize delavčeve družine.

Londoni Madžari in nova vlada

London, 29. dec. (ONA) — Svet svobodnih Madžarov je sestel včeraj ponoči in je enoglasno sklenil, da bo podpiral vlado generala Miklosa. Pozval je tudi vse Madžare v tujini naj se zberejo okoli provizorične vlade in podpirajo vse one, ki se v domovini bore proti nacizmu.

Resolucija, ki je bila sprejeta, je bila sestavljena po pregledu nekaterih dokumentov o delovanju nove vlade v Debrecinu, iz katerih je bilo jasno razvidno, da nova vlada nikakor ni potuhnjeno nadaljevanje Horthyjevega režima, temveč zares nova ljudska vlada, izvoljena od posebne skupščine.

Madžari v Budimpešti imeli 10.000 mrtvih in 30.000 ranjenih, 1429 pa jih je bilo vjetih. Iz majhnega števila ujetnikov je mogoče sklepati, kako srditi boji se bijejo od hiše do hiše.

NEMCI V AVSTRIJI

London, 29. dec. (ONA) — Naznanje Nemcev iz Avstrije je začelo zavzemati ogromne poročice, tako da je včasih podobno že paniki. Transportna sredstva pa so nezadostna, in to je pahnilo mnoge beguncev na ceste, po katerih se skozi zimo in sneg pomikajo v smeri proti Passau. Toda le malo bo takih, katerim bo dovoljeno priti v Hitlerjevo osebno trdnjavo — ki obsega del Tirolske in kraje okoli Salzburga — v kateri so nastanjene ogromne podzemne tovarne.

Večina teh beguncev bo morala naprej in dalje. Morala teh Nemcev na avstrijskem ozemlju je popolnoma uničena — ne glede na to dali so nacisti ali ne. Najbolj goreči nacisti si še vedno prizadevajo verovati v možnost, da se bo anglo-ameriško-ruska zveza raztrgala, toda prave vere v to nimajo.

Tako se je pokazal vpliv ruske armade še predno je prešla črta Budimpešte.

"GLAS NARODA"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:

\$7.-; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

Poljska in njene meje

Angleški ministerski predsednik, Churchill, je koncem minulega leta izjavil, da bo takozvana Curzonova mejna črta, postala bodoča meja med Poljsko in Sovjetsko Rusijo. Istodobno je tudi vsemu svetu naznanil, da bo bodoča Poljska dobila nazaj velik del Izhodne Pruske, pokrajino in mesto Gdansk, Zapadno Prusko in staro poljsko pokrajino Slonczek (Nemci so to pokrajino prekrstili v "Slezijo") zajedno z Poznanjem in Pormoržem (Nemci so to poljsko pokrajino spremenili v "Pommern") — tako da bo bodoča Poljska republika mejila ob reki Odri na Nemčijo.

Izhodne pokrajine Poljske, kakoršna je nastala po zadnji svetovni vojni, katere je Rusija morala odstopiti Poljski, in kjer je ogromno število prebivalstva ruske narodnosti (izvestja o prebivalstvu teh pokrajin, katera je objavila poljska vlada sama leta 1931, javljajo, da stane tamkaj le deset odstotkov prebivalstva poljske narodnosti), se bodo ponovno pripojile Sovjetski Rusiji. Omenjenih deset odstotkov Poljakov, ki so se nastanili v omenjenih iztočnih pokrajinah predvojne Poljske, so le lastniki velikanskih zemljišč, kateri ta zemljišča nikdar niso obdelovali, pač so jih pa prepustili domačemu prebivalstvu, katero jih je dosedaj moralo obdelovati po starem, oziroma srednjeveškem fevdalnem sistemu. Zgodovina teh pokrajin je stara najmanj tisoč let, in vseh teh deset stoletij je bilo prebivalstvo teh pokrajin pretežno rusko, kakor je še dandanašnji. V političnem pogledu je ta del Rusije tvoril neprestano del Rusije od osemnajstega stoletja pa vse do rusko-poljske vojne v letu 1921, oziroma do dobe, ko se je ruska republika organizovala in se istočasno borila na raznih frontah proti vojskam svetovnega nazadnjaštva, oziroma proti vojskam carskih generalov Denikina in Kolčaka ter proti Poljski. Te pokrajine so potem ostale pod poljsko vlado od leta 1923 do 1939, oziroma do pričetka sedanje svetovne vojne.

Ako bi ljudje, ki trdijo, da naša vlada ni nastopala v tem pogledu pravilno, ker je pripoznala zgoraj omenjeno Curzonovo mejno črto, čitali in proučili zgodovino iztočne Evrope v kaki navadni in vsakodnevni enciklopediji, potem bi jim bilo takoj jasno, da je imenovana mejna črta edino pravilna tako v etnografskem, kakor tudi v političnem pogledu.

Poljska ubegla vlada v Londonu, ki je sedaj postala "bivša" radi pripoznanja ljudske poljske vlade v Lublinu, nikdar ni zastopala poljskega naroda in njegove koristi, pač pa le koristi poljskih veleposestnikov, kateri so dobivali in v inženstvu trošili prihodke omenjenih pokrajin in vse ostale Poljske, dočim je poljski narod, ki je moral obdelovati njihova posestva, stradal. Ta posestva so sedaj že razdeljena med prebivalstvo, katero je vedno obdelovalo, brezpravna poljska raja v poljskih, in ruski kmetje v ruskih pokrajinah dosedanje Poljske. Bivša poljska ubegla vlada v Londonu se je vedno protivila, da se ruske pokrajine, ki so bile dosedaj od prve vojne nadalje del Poljske, vrnejo Rusiji. To je bivša ubegla vlada storila pred vsem — ne iz ljubezni do poljskega naroda, temveč zato, ker je prav dobro vedela, da bodo njihova veleposestva razdeljena med pravo prebivalstvo celo kupne Poljske, kakoršna bo po sedanji svetovni vojni, kajti geslo poljske kmetijske stranke je baš razdelitev fevdalnih veleposesti med domače prebivalstvo, kakor to zahteva "Lubinski Odbor za Osvoboditev", ki je bil ravnokar pripoznan tako po Rusiji, kakor tudi po Franciji, kot edinoprava in edionpravna vlada bodoče Poljske.

Iz zgoraj navedenega je torej razvidno, da Curzonova mejna črta pomenja mnogo več, kakor pa le etnografsko, oziroma narodno mejo; ta črta pomenja namreč odstranitev za večne čase ostanke starega zemljiškega fevdalizma z vsemi njegovimi srednjeveškimi vplivi in posledicami; ta mejna črta pomenja tudi uničenje nemške junkerske kaste, katere glavni namen je bil militarizem, agresivnost in barbarizem. Ta mejna črta tudi znači napredek evropskega prebivalstva, ker drugače bi je ne pripoznale vlade vse napredne Evrope, oziroma Anglija, Francija, Belgija, Československa in druge, katere jim bodo brezdvomno sledile. Vse to pa pomenja boljše bodočnost ne le za vso Evropo, temveč za ves svet.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebitine. Da si rojaki zagotovijo redno dopolnjevanje lista, lahko gredo upravnistvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravnistvu nepotrebne stroške?

General George S. Patton

Poveljnik zmagovite Tretje Ameriške Armade, katera se sedaj bori na nemški zemlji, George S. Patton, je najbrž eden od današnjih generalov, ki vzbujajo največ pozornosti v javnosti oziroma v javnih razpravah. Visoko je čislán kot dober taktičar in poveljnik, ki zna voditi svoje moštvo k zmagam. Obenem pa je bil že o stro kritiziran in obsojan zaradi njegovega precej strogega in grobeega postopanja s svojimi moštvom.

Nobenega dvoma ni, da je Patton izreden vojskovodja, ki je sposoben izvajati velike vojaške bojne načrte, kot je dozdaj že dokazal. General Patton ne zgubi glavo v nobeni situaciji in niti pod najhujšim ognjem bitke, pač pa zasleduje svoj cilj z nenavadno zbrano duha. Po drugi strani pa je poznan kot temperamenten človek, ki ga navadna malenkost razpali in vrže s tira brez posebnega vzroka ali iz zivanja.

Patton je rojen voditelj. Izza svojih mladih let že je kazal voditeljske sposobnosti, ko je prednjačil v šolskih športnih tekmah. Patton je sin bogatih staršev in je bil rojen leta 1885 v San Gabrielu v državi Californiji, kjer je imel njegov oče obsežno zemljišče (rančo). Svoje prve šole je dovršil v Pasadeni v Californiji. Ko se je odločil za vojaški poklic, je vstopil v Virginia Military Institute, pozneje pa je potoval v West Point Military Academy. V času, ko je bil v vojaški akademiji v West Pointu se je odlikoval v zagonetnem športu. Pozneje je dosegel v športu tako lepo uspehe, da je nastopil leta 1912 v Olimpijadi v Stockholmu. Bil je tudi prvovrsten strelec, ter je odnesel mnogo nagrad v različnih tekmah, kot v plavanju, jahanju, itd.

Šport pa ga ni motil v njegovem glavnem cilju, da postane izvrsten vojaški voditelj. Tekom svojih študij v West Pointu je bil imenovan za razrednega pobočnika, kar spada med najvišja priznanja za dijake, ki se niso dovršili svojih študij. Po dovršenih študijah, je bil mladi Patton poslan v Francijo, kjer se je uril v bojevanju na meče. Pozneje je izdelal vrste sablj za ameriško konjenico. Leta 1915 se je udeležil mehiške ekspedicije in je sam ujel znanega notoričnega bandita.

Danes je Patton poznan kot tančni izvedenec, v bojevanju s tanki. Njegove tozadevne znanje izvira že iz prve svetovne vojne. Leta 1917 je šel v Francijo kot član štaba generala Pershinga in je bil dodeljen službi, ki je imela nalogo študirati uporabo tankov v vojskovanju. Ko so bili tanki prvič rabljeni v zadnji svetovni vojni, je imel priliko videti kako

Slika generala Pattona je bila posneta ko je bil še major general.

so se izkazali v akciji pri Cambraju, kjer so Angleži vrgli v boj večje število tankov. Patton je spisal pozneje več knjig na tančne manevre. "Armada brez tankov," je dejal, "je kakor rak brez klešč." Kasneje mu je bila izročena v nadzorstvo ameriška tančna skupina. Poveljeval je tančni brigadi pri Saint Mihielu, ter je bil odlikovan za "izredno hrabrost, hladnokrvnost, energijo in inteligenco." Tekom bojev pri Meuse-Argonne je bil ranjen ter je bil odlikovan z redom Skratnega srca.

V dobi mira je Patton nadaljeval svoje študije v konjeniški taktiki, toda njegovo glavno zanimanje je bilo v tančnem bojevanju. Poleg študiranja na različnih vojaških akademijah v tej deželi, je bil tudi nastavljen v vojaškem uradu v Washingtonu za dobo štirih let, in dve leti je bil na Havajskih otokih.

V sedanji vojni, se je Patton povzdignil do mesta poveljjočega častnika Druge Oklopne Divizije v Fort Benning, Ga. Prideljeni sta mu bili tudi prva in druga divizija v Indio, Californiji, kjer je organiziral večbalno središče za bojevanje v puščavi. V redko naseljenem, goratem kraju, ki je obsegal kakih 180 milj, je večbal svoje čete, pod najtršimi okoliščinami. Vojski so dobivali tekom manevrov racije predpisane za vrsto bojevanje. Spali so na prostem poleg svojih tankov in general Patton je z njimi delil vse težkoče trdega vežbanja.

Kmalu zatem se je zvedelo

Dopisni bres podpis in osebnosti ne priobčijo-
mo. Dopis na desni strani morajo naj bodo v
našim uradu najmanj v sredo slatral.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisni bres nam vedno dobrodošli, ker nam dajejo
vse naše čitatelje in se s njimi naši rojaki tako-
rekoč med seboj pogovarjajo.

PRED LETI IN SEDAJ

Ob koncu tedna in leta začne, ravno sem jaz sama znala za-
njam to pisanje. Ravno sem njo. Ko sem služila pri vele-
sani in večerni čas je dolg, in posestniku Ivan Burgarju na
pride mi na misel, zakaj ne Visokem, nas je bilo uslužben-
bi vzel peto in pisala kakke cey 5 — 3 dekle, 2 hlapec in
vrstice tu in tam; saj včasih še kak pastir. Ko sem bila 1.
mi je teklo peto na vsaki klo. 1910 tam pred odhodom v A-
pi, v vlak, busu ali na po-meriko, sem opravljala hlap-
staji. Minogrede sem spisala čevsko delo, ker dobrega hlap-
kako karto, pismo ali si za-ča je bilo težko dobiti. Mene
pisala to in ono v spomin. A je gospodinja vprašala če čem,
sedaj pa človek vse nekam o- da bi delala vse bolj težka mo-
pušen, saj je res, ko pravijo, ska dela kot s konji orati,
da leta svoje prinesejo — in gnoj voziti in vsa večja težka
tako je menda z vsakim.

Težave so z mladimi leti, ko si ne varujem telesa za lepoto,
človek kar kopni, da bi brž da kamor me je pozvala, tam
zletel v starejša leta. Oh, ka- je bilo delo dogotovljeno. Pra-
vi, če prideš, dobiš letno 108
vi, če prideš, dobiš letno 108
sem bila prej kot srednja de-
kla in veliki hlapec sta in-
tista zdrava, čvrsta in najlep-
ša leta, 16 do 20, ko si se ra-
no malo prebudil iz otročjih k-
krat na dan, 6 krav ali še več,
in sem imela plače 73 goldi-
narjev na leto. Seveda sem
morala še vse na polju tudi
delati. Če bi bila samo krave-
molzla, bi se bilo kaj, pa ko
sem morala za njimi na polje.
Drugi uslužbeni so se malo
oddahnili, jaz pa sem s tisto
živino imela toliko dela. V o-
nih časih je srednja dekla im-
ela vso govejo živino v oskrbi
trikrat na dan; z živino je pa
drugače, ker hoče tudi svojo
posebno skrb. Gospodar in go-
spodinja pa sta tudi znala, kaj
je v redu in kaj ni! Tako ti-
stega dela nisem posebno kaj
rada imela in ko me vpraša-
če bi vzela hlapčevsko delo.
Znali so, ker so me že prej
zmerom dali kamorkoli sem
vtrajala in bila vedno hitra.
Vedno mi je rekla gospodinja:
Micka pojdi ti danes z njimi
kosit deteljo, steljo ali kaj po-
dobnega; ali pojdi gnoj vozit
iz bleva, seve s konji, ali v
hosto po smrečje in pelji na
žago (hlode). Vseposvodi so
me dali in seve sem šla tudi
povsod. Nisem se bala del; vse
sem storila. Kar je bilo težje
zame, sem trpela sama, kar je
kar pretrkavala v ustih tisti
dingl-dingl-don. Če so pa peli
tužno, so pa peli spet tako tu-
žno, ko je zvonilo "euge" in
mrliču. Zjutraj, opoldne in
zvečer zopet me je ta zvon
tako ganil, da sem vsa žalost-
na vzdihovala in nekam mr-
mrkala binza-bonga, itd. Če
sem poznala osebo, kateri je
zvonilo, mi je bilo tesneje v
redu in dostikrat sem porosila
solzo, ki jo ni nihče videl ali
čutil, da trpim. Delala sem se
trdno, kot da sem kos Trigla-
va, ki se ne da upogniti vsaki
puški še v sedanjih časih...
Prebolela sem vse, dostikrat
nikonar nič znano. Vesela in
žvižgajoč sem vozila gnoj s
konjem, orala na polju, kosila
z kosci vred deteljo, travo, itd.
Nič nisem kazala boleti, če-

motilo; sladko sem zaspala in
zjutraj ob 4. uri zopet klie: —
Johana, Micka, France! — To
se je ponavljalo kakih 5 do 10
minut; potem velika dekla ali
hlapec prvi, in seve, potem pa
vsi drugi za njimi. En čas smo
hodili vsi še zaspani in tiste
coklje so ropotale po kapnu
na dvorišču. Ko smo tako eno
ali dve ure dobro delali vsak
svoje delo, potem pa zajtrk o-
koli 7. ure zjutraj.

No, kaj ne, pa pravimo:
smo trpeli! Da prav nič proti
današnji kugi! O, kako vesel
bi bil danes v Sloveniji, če bi
nalagali 40 štantov dolg kozole-
lee in voziti gnoj z dvorišča za
samokolnico, ne s konji. — z
rokami bi ga nakladali! A dan-
es jih tepe in uničuje oni kr-
volok, ki menda ni nikdar tr-
pel ali čutil bolj ubogega in
veselejšega samaritana.

O, uboga naša mila Sloveni-
ja, ki si bila naša rodilja; mir-
na, ponižna za vse, a danes
oni domovi, oni kozoleci so po-
rušeni, preganjano je ono
ljudstvo, ki je tako rado dela-
lo. Danes tuguje po onih kra-
jih, ki imajo težji in bolj tr-
pežni spomin kot jaz iz l. 1909.
ko sem oni dolgi kozolec nalo-
žila sama. Vse je minulo, a
spomin, pravijo, ostane...

Zato ni nič več kot prav, da
se zbira za siromake v Slove-
niji, kajti dandanes so men-
da vsi siromaki, tudi oni, ki
so 40 štantov dolg kozolec im-
li. Le napaka med nami je, ko
nekateri reče: Kaj bom dajal!
Oni se bodo pa za to v starem
krajju vozili, pa se lepo zabav-
vali... Pa temu ni tako!
Vsak, ki je že katerikoličrat
kaj delal za kako potrebno
stvar, ve, da je to delo zato
težavno, bolj ko moje, ko sem
še mlada opravljala gori ome-
njena dela. Nisem imela skr-
bi, ki jo danes ubogo ljudstvo
trpi. Zato ne posmehujte se
jim, če vas vprašajo: Boš kaj
daroval za Slovenijo? Dajte
jim po svoji moči. Saj ne zah-
tevajo vsega vašega imetja,
temveč samo malo, kar more-
te pogrešiti.

Nimam čina v vojni, imam
pa brate in sorodnike, in tr-
pim vseeno za one, ki se bo-
jujejo za nas. Saj oni se ne bo-
jujejo zase, temveč za nas, da
nam ohranijo dom in življenje.
Oni, ki so tam, ne koprne po
bogastvu; ne, oni so naši reši-
telji, ki se sami bojujejo za
nas in nam hranijo dom, ali
skromni rent. Za nas se bijejo
in oni trpe; mi tukaj ne ve-
mo, kaj je pravo trpljenje! Mi
tukaj ne vemo niti kaj je hu-
do. Privoščila bi tistim oderu-
hom vsaj nekaj dni trpljenja,
ki so največ samo od revežev
siti!...

Precej, g. urednik, se je po-
tegnil ta moj dopis; če ste
morda izgubili škarje, pa se
poslužite z rdečim svinčnikom
in uredite kot znate.

Želim vsem veselo Novo le-
to 1945, tam onstran morja pa
skorajšnji mir in svobodo na-
rodu, kajti njegovo trpljenje
je z krvjo obilo. Naši Ameri-
ki pa želijo zmago, ki je reši-
teljica celemu svetu.

Pozdrav po celemu svetu
vsem, ki danes toliko trpijo!
Mary Zupančič.

Ely, Minn.

NOVOLETNO VOŠČILO

Tukaj vam pošiljam \$3.50
za "Glas Naroda" za nadalj-
nega pol leta. Ta list nam se
najbolj dopada, samo žal nam
je, ki ga redno ne dobimo. Ne
vem, kaj je vzrok; po dva dni
nič, tretji dan kar 3 naenkrat!
(Vojni časi, dragi naročnik!)
Pozdravljeni vsi čitatelji te-
ga lista širom Amerike in Ka-
nade, kakor tudi uredništvo
in srečno Novo leto vsem!

John Kompare.

Tonnawanda 7, N. Y.

Pismo iz domovine

Cenjeno uredništvo:

Želim priobčiti pismo, ki
sem ga dobila iz starega kra-
ja iz Cerknice, ker vem, da
bo vsak Cerknčan vesel, ko
sliši, kako je doma. In tukaj
vam pošljem dve znamki, da
mi boste pismo nazaj poslali.
Želim kav veselo in srečno No-
vo leto!

Spozdravom,

Mrs. John Truden.
Traumik, Mich.

Vsečina pisma:
Cerknica, 16-9-44.

Draga teta!

Gotovo se boste začudili, ko
dobite pismo iz domačega kra-
ja.

Pri nas smo dosedaj še vsi
živi. Lojzka se je poročila; ima
že punčko. Se nismo videli že
štiri leta, je še zmirom

Pisana Mati

Spisal: J. F. MALOGRAJSKI

(42)

Zakričal bi bil na ves glas v svoji veliki bolesti! Bilo mu je, kakor bi moral stopiti tja k svojemu staremu očetu, poklekati pred njim, obtožiti se mu in prositi ga oduševanja.

"O kako si imel prav, kako si imel prav," je vzklikal sam pri sebi, "a jaz ti nisem hotel verjeti!"

In morda bi se mu ohladila grozna bol, ako bi bil storil, kakor mu je velelo srce, toda ni imel za to potrebne moči. "Kaj, če bi se mi oče rogala?" je pomislil in pojavil se mu je stari odpor. In tudi obupan je bil že, tako, da mu je bilo malo mar, četudi strmoglavi v prepad, ki je zija pred njim. Samo pozabil, pozabil bi bil rad! Ali kako, kje naj bi pozabil? Ah, njegova žena je bila pijana, zakaj bi ne bil še on pijan! V vinu je tolažba. In šel je — pit . . .

Ali danes je bil zanj dan nesreče! Želel si je, da bi bil sam, da bi ga ne ogovarjal nihče, a dobil je v gostilni družino. Sedel je vstran od drugih sam k svoji mizi in tako, da jim je kazal hrbet, a to ga ni rešilo. Umolknilo je vse, ko je vstopil, kakor že nekoč, nastala je tišina, ki je razumel le predobro, tišina, ki je obetala vihar. Pomealjivi pogledi so švigali nekaj časa semtertja, potem pa se je oglašil suhhat moziček lokavih oči, rekoč:

"Kaj se tako smehljaš, Škile, kakor bi nam imel povedati nekaj, pa bi se ne upal?"

"Jaz, da bi si ne upal? Jaz, da bi se bal? Koga neki?"

"Pa govori! Nekaj vem, da si hotel povedati."

"No, da! Na tistega Italijana mestu bi bil jaz rad, ki tiči že toliko časa tukaj in čepi tam pri Kljuken. O njem bi se tudi lahko reklo: Ne seje in ne žanje, pa vendar je in pije, ne kakor ptica pod nebom, ampak kakor kak grof!"

"I saj pravijo, da je trgovec!" ugovarja nekdo. Toda na glasu se mu je poznalo, da ugovarja le navidezno in s posebnim namenom. Bilo mu je na tem, da Škileta še bolj razvname in podkuri. "Kaj bi govoril tako!" je nadaljeval. "Trgovec res ne seje in ne žanje, in tudi drv ne seka, zato pa ne more še nihče trditi, da živi brez dela."

"Kaj? Trgovec, praviš, je ta Italijan?" se zarepenči Škile. "No, pa saj je res! In še kakšen! Meni se zdi, da prodaja tujo čast kar na kile, hahaha!"

Mrakar po vsem tem, kar je bil že žul, niti trenotek ni mogel dvomiti, za kaj se gre. Toda vsi ti, ki so bili v gostilni, aiso bili njegovi prijatelji in zato jim ni privoščil veselja, da bi ga videli razjarjenega. Imela ga je sicer silna jeza, toda premagoval se je, kolikor se je dalo. Vival je vino vase, samo da bi zakril svoj nemir in se potolažil. Naposled se je začel umešavati v pogovor. Hotel je na ta način izvit svojim nasprotnikom orodje iz rok. Zasukal se je nekoliko proti mizi, kjer so sedeli, nasmešnil se, kakor bi ga vse dosedanje besede ne bile prav nič zadele ter opomnil:

"No, pri Kljuken se ni še nikomur posebno dobro godilo, pa se nemara tudi temu Italijanu ne godi! Pijan je kmalu človek od njegovega vina, ker ima menda tobak namočen v njem, to je res, a o kakih dobroti ni ne duha ne sluha. Zato mislim, Škile, da malo preveč zavidaš tistega Italijana!"

Škileta pa, ki je bil že dokaj vinjen, je jezil ta odgovor, jezil morda baš zaradi tega, kar je bil — vsaj na videz — tako ravnodušen. Hotel je dražiti Mrakarja in ni mu ugajalo torej, da se je kazal tako neodbežljivega. Zato ga je prijel zdaj naravnost:

"Kaj, ti misliš torej, da temu človeku ne gre še dovolj dobro? Jaz ti pa rečem, ljubi moj Mrakar, da bi bil ti lahko zadovoljen, če bi tvoja žena tebi tako stregla, kakor streže njemu . . ."

Mrakar je prebledel. Kdo je bil ta Škile? Berač skoro, pa se je upal tako govoriti! Tresel se je po vsem životu. Vstal bi bil in udaril. Toda baš ker je vedel, da vsi ti, ki so tu sedeli, komaj čakajo, da bi se kaj zgodilo, baš ker je čutil, da ga z namenom dražijo, se je še potajil. Obsedel je in rekel samo zaničljivo:

"Škile, ti si čenča!"

Škile pa je stopil na noge in zakričal:

"Ali veš, kaj si pa ti? Ti, ti si pa . . . Ali veš, da se ti ves svet smeje? Zlomka, pa pojdi sam enkrat tja pod Kljukevo okno in postoj malo, pa boš videl in slišal, kar sem jaz že več kot dvajsetkrat videl in slišal. Ti si na čuden način v zlahti s tem Italijanom, veš!"

Glavno se je zakrohotalo celo omizje in to splošno zasramovanje šele je spravilo Mrakarja iz ravnovesja. Skočil je tudi on na noge in zarjovel z neznanskim glasom:

"Kaj si videl in slišal, govori!"

In preden se je kdo zavedel, je bil Mrakar tam pri oni mizi ter držal s svojo železno roko Škileta za ovrtnik. "Povej, kaj si videl in slišal!" je ponavljal, Škile pa je grgraje odgovarjal:

"Vse ti povem, samo pusti me!"

Mrakar ni pričakoval takega odgovora. Mislil je, da se ga bo Škile ustrašil ter ga začel prositi, da naj ga pusti; a ta je bil celo pripravljen, dati mu odgovor na njegova vprašanja, pripravljen, povedati mu še več! Stisnil ga je še huje in še huje ga je pestil, pričakujoč, da mu upade pogum in da preklicuje svoje besede. "Govori! Govori!" je kričal nad njim, pri tem pa upal, da ničesar ne zve.

Toda Škile je bil manj boječ, nego je bilo Mrakarju drago. Uprši se z rokama v njegove prsi, mu je odgovoril:

"Zlomka, ali ti nisi že rekel, da me pusti? Stran od mene, potem pa ti pripovedujem, ako hočeš, dve uri in sicer take, da ti bodo še na smrtni postelji zvenele po ušesih!"

(Dalje prihodnjik.)

OBILNI LOV NA PODMORNICE

(Major Hector Bolitho)

V glavnem štabu obalnega poveljstva so mesece in mesece, dan in noč sedeli vrhovi britanske mornarice in letalstva ob zelenih mizah, proučevali potek bitke za Atlantik in izmišljali načrte za atlantsko zmago. Junaške borbe so potekale po obširnem morju, ali svetovna javnost ni skoraj ničesar zvedela o njih. Vso romantiko je zagreblo morje.

Letalski poročnik K. O. Moore iz Vancouverja je potopil pri enem samem poletu dve sovražni podmornici. Ta novica je zelektrizirala vse letalske in mornariške vojne poročevalce. Tudi mene je pognala iz globokega spanja in po čudežnih poteh in nenavadnih načinih sem že čez nekaj ur sedel pred junakom dneva poročnikom Moorejem in njegovim opazovalcem Gibbom. Poslušajte, kaj sta pripovedovala:

Gibb: "Patrolirali smo ob vzhodu v Rokavski preliv. Prvo, kar smo zagledali, so bili ribiški čolni, ki niso niti slutili, da je tega dne pričela invazija. Nenadoma smo zapazili sovražno podmornico. Odražala se je tako vidno, kakor da bi jo nekdo narisal na belem papirju. Poveljniški stolp smo kar dobro videli."

Moore: "Zleteli smo naravnost proti njej in jo napadli. Ko smo prispeli do strelne daljave, je zapel najprej naš sprednji stolp. Promptno so odgovorili, ali smo jim usta kmalu zamašili."

Gibb: "Razločno sem videl štiri ali pet mož na poveljniškem stolpu podmornice, nekaj pa na krovu. Ti so si dali mnogo opravka s topovi. Razločno sem videl kako se je eden izmed njih prijel za trebuh in padel."

Moore: "Odvrgli smo nekaj globočinskih bomb. Zadnji strelce je zapazil, kako so zavrele ogromne pene okrog podmornice in zatulil je od veselja. Kar izbrislali smo jo iz vode."

Gibb: "Nekdo od posadke mi je kasneje dejal, da je celo videl spodnji del podmorničnega trupa."

Moore: "Ponovno smo preleteli mesto in zdelo se mi je, kakor da gledam vrenje vode v velikem kotlu. Zelo razločno so se razlivali črni oljnatii madeži in se mešali s temnozelelim morjem. Izgledalo je tako, kakor če dolijete v kzoarec vode nekaj kapljice črnila. V oljnatih madežih smo zapazili še temnejše točke. Mislim, da so to bili sovražni mornarji. V oporišče smo sporočili: "Sigurno uničenje." Nato smo nadaljevali s patroliranjem."

Gibb: "Sponinjam se, da ste dejali: "Še eno moramo dobiti podse."

Moore: "Seveda, saj smo jo tudi. Opazili smo drugo podmornico in leteli naravnost proti njej, vedno nižje. Napravil sem lok proti levi, da bi jo dobili v bok. Prvi strelce jo je najprej opazil."

Gibb: "Ves napad je bil gola ponovitev prvega. Podmornica se je nagnila nekoliko na levo, zato smo se obrnili in odprli ogenj. Odgovorila je s težkim ogn